

כו' תתן קולה אשר קול והמשכה זו הוא מבחי' מו"ס מעל לרקיע וכמ"ש בזהר תולדות שם ועי"ז גם כל בשר יבוא לבחי' השתחווה וביטול ומה נמשך ג"כ דשמטי גדפייהו בחי' אהוי"ר הנק' גדיפין והיינו משמנייהו שהשמן הוא המשכת חכמה עילאה דכולא גילוי הביטול העליון כו'. ועיין מענין אגדה זו בספר עבודת הקדש ח"ב פמ"ג והוא ז"ל פ"י' דהנך תרי אוזי היינו חדא דליא לי אטמא וחדא כו' הן חכמה עילאה וחכמה תתאה הנק' חכמת שלמה וזהו ענין חכמות בחוץ חכמות תרי משמע וכנ"ל ועיין במהרש"א הובא בעין יעקב שם שהעיר ג"כ לענין אוזי הנ"ל מענין השליו:

וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחיה. הנה מנורה נקראת כנס"י שהיא קדושת כלל נש"י כמבואר במנורת זכר"י הלא ידעת מה המה וגר' ויען כו' זה דבר ה' המנורה היא דבר ה' הוא אשר בדבר ה' שמים נעשו המחיה כל העולמות שהיא כנס"י על שם שמכנסת בתוכה בחי' אלהות הנק' ישראל סובב כל עלמין כמ"ש ויקרא לו אל אלהי ישראל והיא כוללת כל הנשמות מגדולי הצדיקים ועד פחותי ערך וע"כ כתיב אל זרובבל אדם המבולבל טוב עם רע זרע אדם וזרע בהמה שמישים עצמו כבהמה שמהלך אחר שיחה נאה, ועל זה אמר הכתוב וזה מעשה המנורה מי שרוצה לצאת מבחי' רע ולעשות עצמו מנורה יעשה כסדר הזה מקשה שמתחלה היה ככר עגול ופרש"י עשת של ככר זהב היתה ומקיש בקורנס וכו' לפשת אבריה ועי' הכאת הקורנס יורד זהב עליון למטה ותחתון עולה למעלה עד שנתערב כל הזהב ומתבטל מצורתה הראשון, כן יעשה האדם בעצמו לשבר המדות שיתבטלו מצורתם כמאמר בטל רצונך מפני רצונו ומה שלמעלה יהיה למטה ויתערב וד"ל. ואח"ז אמר הכתוב זהב. יבוא לבחינת זהב שהוא יראה כי כסף הוא אהבה מלשון נכספה שכוסף לדבק בשרשו לאור באור החיים וזהו נק' אהבה מסותרת שיש תמיד בלב כל איש ישראל כמ"ש במ"א. וזהב נק' יראה מצפון זהב יאתה ולזה צריך התבוננות בגדולת א"ס ב"ה איך הוא ממלא כל עלמין וכולא קמיה כלא חשיב יירא ויתבושש מגדולת א"ס ב"ה, וע"כ תקנו לנו אנשי כנסת הגדולה התפלה עם פסוקי דזמרה ומדאורייתא אין צריך כ"א ק"ש ומעט תפלה, כמו במקדש ראשון שלא היו מתפללין לפי שהיה שכלם בהיר בשחקים כל היום לראות ולהבין פלאות א"ס ב"ה. אבל אנשי כנסת הגדולה בתחלת בית שני ראו שנתמעט השכליים ונתקרבו להלכות אל החומר לראות הגשם לבד וע"כ תקנו להם התפלה וברכותיה שכולה ספורי שבחי אלהים פעמים הרבה שיגיע למדת יראה. וזהו רפידתו זהב כמו המסדר המטה מסדר ומניח כל דבר ודבר בפ"ע על מקומו. כן המסדר שבחי אלהים נותן מקום לכל דבר ה' שברא לכבודו למצוא גדולתו, ויש שבעה מיני דהבא בדיקנא דהנה דוד הוא רגל רביעי למרכבה בחי' אלהות הנק' מלכותך מלכות כל עולמים ודיקנא נק' המשכה מהשכל ויש שבעה מיני שכליים בבחינת דוד הנ"ל שיכול לבא לבחי' זהב שהיא יראה. וזהו שבעה קנים היוצאים מן המנורה והם ז' ימי הבנין וכל אחד כלול מיו"ד הם שבעים נפש של יעקב ויש שבעים שרשים בנשמות ישראל וכל אחד מישראל אחוז באחד מהע' שרשים הכלולים מו' ויכול לבוא לבחי' זהב עי' אחד מו' בחי' להיות רפידתו זהב ויתלהב בהתגלות לבו רשפי אש שהוא חם ויבש אבל אהבה הנ"ל אינו מושג בלי בחי' מים קר ולח:

עד ירכה עד פרחיה. ירכה היא רגל התחתון ופרחיה הם הפרחי' עליונים כולה כאחת נק' מנורה בין גדולי צדיקים' הנק' פרחיה על שם שתורת' ותפלתם פרחיה לעילא עי' דחילו ורחימו שהם גדיפין לפרחיה כמבואר

(הע"ג ב') בענין הנהו אוזי דשמטי גדפייהו משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא אית לן בגווייכו חולקא לעלמא דאתי כו'. והיינו שלעתיד יומשך ויתגלה ח"ע גם למטה מטה בבחי' היש שהוא ענין יבא כל בשר להשתחוות כנ"ל. ובתרגום שני דמגלת אסתר בפסוק ישנו עם א' במלשינות המן שכערב יוהכ"פ נכסין חיוון ואוויזין ואכלין ושתין כו'. ומה שאמר אוזי דייקא לפי שבה יש הרמו להתפשטות וגילוי ח"ע גם למטה וכמארז"ל בברכות דני"א א' הרואה אוזו בחלום יצפה לחכמה שנאמר חכמות בחוץ תרונה. והיינו חכמות דייקא תרי היינו שע"י התגלות ח"ע בח"ת. נמשך ג"כ בחוץ. ועמ"ש בענין חכמות בחוץ בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת לקדשו, וזהו ג"כ מ"ש בפרק שירה אוזו הבר המשוטטת במדבר כשרואה את ישראל עוסקים בתורה אומרת שיר קול קורא במדבר פנו דרך הוי' פ"י קול היינו המשכה הקל קול יעקב שנמשך בבחי' מדבר ושממה הוא העוה"ז פנו דרך הוי' להיות בו המשכת דרך הוי' וכמ"ש מזה בד"ה וידעת היום ובד"ה ולא אבה. וזהו עצמו ענין חכמות בחוץ דהיינו שיהיה נמשך אפילו בבחי' מדבר ושממה והיינו ע"י שהמשכה באה ונמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא מבחי' שמן משחת קדשו. ועי' בא הרמו בסיפור דרבב"ח שהאוותות הם שמנים במאד שהיה בהם תערובות והתכללות השמן. אך עיקר הגילוי פנימי' החכמה עילאה זהו ע"י תערובות והתכללות השמן בהם ביותר וכנ"ל והיינו כמ"ש בזהר פ' צו (דל"ד א') דשמן שריא בגו חכמה עילאה דכולא ולכן נמשך ומתפשט גם למטה יותר שגם היש הגשמי יתבטל שלפי ערך רבוי הגילוי מח"ע כך נמשך יותר הביטול כו' וכמ"ש בזהר באדרא דנשא (דקלא ע"ב) בפ"י הפסוק חכמות בחוץ תרונה כד נגיד ממוחא סתימאה דאי"א כו' ועיין מזה עוד שם (דק"ס ע"א) ובפ' ואתחנן (דסי"ב א') ובפ' תולדות (דקמ"א ב') ובפ' אחרי' (דע"ח א'). ועמ"ש במ"א בענין ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים. ועמ"ש ע"פ הרע"מ פ' נשא אבנא למשקל בה דא יו"ד כו', וגם אוזי יש להם דמיון קצת לשליו שבשליו כתיב ויגזו שליוס מן הים ובאוותות ג"כ ארז"ל (פא"ט דני"ז) הני אוזי דידן כעוף של מים דמיון כו' והוא רמו ג"כ למ"ש ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. וגם שהאוותות הם לבנים אשר מורה על שרש החכמה ולכן קרא רבא לרב פפא ורב הונא בדר"י קאקי חיורי (בכתובת דפ"ה א' גיטין דף ע"ג סע"א) אך מה שאמר זה עליהם לגריעותא שלא כיוונו אל האמת היינו לפי שאף שהאוותות רמו לחכמות בחוץ עכ"ז האוותות הגשמיות הרי הן עדיין לא נתקנו שהרי הם ממה שנפל בשה"כ כשאר כל העופות והבהמה כו'. והנה בפ' וענין עד דשמטי גדפייהו פרש"י נופלות נוצה שלהם מרוב שומן. ועיין בפרש"י (בחלוין פא"ט דני"ז ע"ב) בענין הנוצה ובתה"ד סי' קס"א. ויש לפרש כי עכשיו המשכה מחכמה עילאה באה ע"י צמצומים בבחי' שערות אבל לע"ל יהיה גילוי עצמיות חכמה עילאה בלי צמצומים וזהו דשמטי גדפייהו. ועיין בספר אור"ת מה"מ נ"ע ע"פ ומחץ פאתי מואב כו'. ועווי"ל ע"פ מ"ש במ"א ע"פ ויהי קול מעל לרקיע כו' בעמדם תרפינה כנפיהן פ"י לפי שהקול שהוא המשכה נמשך ממקום גבוה מאד היינו למעלה מבחי' פרסא שהוא נק' רקיע כמ"ש יהי רקיע כו' ויהי מבדיל כו' ועי' המשכה זו מלמעלה מהרקיע נמשך בהם בחי' הביטול וזהו בעמדם בחי' תפלה בלחש ואוי תרפינה כנפיהן דהיינו יראה ואהבה שהם בחי' גדיפין כו' שהאוי"ר ורצוא ושוב הם עדיין בחי' יש מי שאוהב כו' אבל הביטול הוא למעלה מזה וכנ"ל בענין ונחנו מה דמשה שלמעלה מבחי' רשפי אש וכשנמשך בהם הביטול ע"י קול המשכה הנ"ל אוי תרפינה כנפיהן ונכללו האהוי"ר בביטול זה כו' ועמ"ש מענין זה בפ' יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות, ועד"ן יובן כאן בהיות שענין האוותות הנ"ל רומז לבחי' חכמות בחוץ תרונה

אם את כל דגי הים כו'. להבין הא לא שאלו דגים כלל אלא בשר. הענין כי משה אמר מאין לי בשר. פי' שהוא במדרגה מאד נעלה עד שאי אפשר לירד למטה לקבל חיות מן הבשר כי הבשר מגשם ולכן ע"ה אסור לאכול בשר רק ת"ח יכול להעלות כו' אבל לגבי מדרגת משה שהוא הגבה מאד נעלה אפילו עליו זו ירידה תחשב. וזהו שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרב ואתה אמרת בשר אתן להם כו' פי' כי מאחר שאנכי היינו בחי' משה בקרב העם איך תאמר בשר אתן להם כו' וזהו הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם פי' ומצא להם שהצאן ובקר ימצאם וישגם ברדוף אחריהם להמשיכם למטה ויפלו ממדרגת משה כו'. ולזה אמר אם את כל דגי הים כו' כי הנה כל מה שיש ביבשה יש בים. והבשר שבים היינו דגים אלא שהים הוא מעלמא דאתכסאי ויבשה מאתגליא. והנה הירידה הגדולה לבחי' עלמא דאתגליא לאכול בשר שביבשה להעלות כו' ולא יפול למטה בגשמיות יש עצה ע"י ירידה תחלה לעלמא דאתכסאי דגים שבים שבהם ועל ידם יוכל אחיכ לירד יותר כו' ולכן מנהג ישראל לאכול דגים קודם בשר. אך לגבי מדרגת משה אפי' אם את כל דגי הים יאסף להם ומצא להם ג"כ שגם בחי' זו דדגים ימשיך ויוריד למטה ממדרגת משה (והענין י"ל כמ"ש במ"א דמשה הוא מבחי' אדם בארץ אצילות דלעילא דעליה אתמר ורדו בדגת הים כו' דהיינו שהוא למעלה גם מבחי' נשמות עליונות הנק' נוני ימא ועוף השמים כו' ולכן גם בענין המזון ירידה היא לו אכילת דגים ובשר הגשמיים כיון שהוא למעלה גם מבחי' נוני ימא שבעולמות העליונים כו' ואע"ג שהלחם הוא למטה מהבשר הרי שרשו גבוה יותר כמ"ש במ"א בענין שחי הלחם ע"ג שני הכבשים ותדע שבהמ"ז אינו אלא על לחם כו' ועוד דהא המן ירד בזכות משה מזונא דחכמתא ועמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמון כו') אך הקב"ה הגיו שליו שהם עופות והם למעלה מבחי' בשר בהמה כי הוא מבחי' פני שור כו' בחיות שבמרכבה ועופות הם מבחי' כרובים כו' וגם היו שמנים מאד כדאיתא בגמרא תליסר רפתא כו' כי בשרא סומקא בחי' גבורה ושמונתי בחי' חסד כו'.

ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה כו'. הנה נרות נק' נשמות כמ"ש נר ה' נשמת אדם, ושבעה נרותיה הם נשמות השבעה רועים שהם המשפיעים אלקות לכללות נשמות ישראל כי הנה לית מחשבה תפיסא ביה אלא ע"י השבעה רועים כמ"ש במ"א. (ועיין מענין שבעה רועים ברבות נשא (ר"פ י"ד) שהביא מפסוק והקמנו עליו שבעה רועים (במכ"ה ס"ו ה' ד') ובש"ה רבה ס"פ אם חומה היא ובמדרש (איכה ס"ו ג') בפסוק פרש רשת לרגלי ושם משמע דקאי על לעיל. וכ"ה פ"ה דסוכה (הי"ג ע"ב) וע"ש בפרש"י מ"ש כמדומה לי כו' והוא מפורש בש"ה רבה שם. ויש להעיר לזה מענין מ"ש ע"פ והניף ידו על הנהר כו' והכהו לשבעה נחלים שהוא ענין התגלות ז"ת דע"י והיינו כי בנהר היוצא מעדן נאמר ומשם יפרד כו' אבל ע"י והניף ידו על הנהר כו' יהיה גם למטה גילוי הביטול כמו למעלה וזהו ענין והכהו לשבעה נחלים ע"ד מ"ש ונחל עדניך תשקם (בתלים ס"ו ל"ז) דהיינו נחל הנמשך מבחי' עדן עצמו שהיא למעלה ממדרגת נהר כו' וע"ד נחל איתן שנת' במ"א נחל הנמשך מבחי' איתן כו'. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ בהעלותך כו' וזהו ע"ד בעבר הנהר ישבו אבותיכם כמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו). וכללות נש"י נק' בשם מנורה מנורת זהב כולה ע"ש כולך יפה רעיתי. והנה במ"א אמרו במדרש דקאי על לעיל והוא ברבות אמור ס"פ ל"ב לפי שבעוה"ז יש בהן פטולת אבל לעיל אמר

בזה"ק, ואפילו הירך הוא באמת מנורה רק שיהיו זהב טהור בלי סיג כמ"ש בפסוק אחר מקשה אחת זהב טהור כי הזהב אם יש בו סיג ממין אחר נשתנה מראיתה לירקון, כן ע"י הרע נשתנה וסימן לעבירה הדרוקן וצריך להיות סור מרע לגמרי והיינו להאמין בבוקר חדשים לבקרים שהיום נתחדש העולם מחדש כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שממש נברא מאין ליש והוא ג"כ היום נוצר כמו אדם הראשון בוודאי יירא ויבוש מלמרות עיני כבודו ולא ירצה בעולם האין. גם כתוש הראות אנו רואים בכל יום מעשה בראשית בתחלה חשך הלילה ואח"כ יהי אור השמש ליום. וזהו בכל יום אברכך במה שאני רואה שגולל אור וכו' וחשך מפני אור היום בזה אני מכיר לברכך. ואל יאמר האדם שנמנע אצלו לפרד מהרע והתאוות שנשתרש באיסור. ע"ז אנו אומרים בתפלה אמת ממצרים גאלתנו ה' אלהינו מצרים נק' ערות הארץ היינו הדיבוק בתאוות במחשבתו והרע מקיפו שאינו יכול לצאת ולהסיח דעתו מהם זהו בחינת מצרים שאינו יכול לברוח משם כי אם ברצון ה'. וזהו נשים משלו בנו נשים לשון רבים בין בהיתר בין באיסור או הקב"ה מוציא וממצרים כי מאין יבוא איש הישראלי לבחי' מצרים שנקראו בנים למקום שטבעם לעשות רצון אביהם שבשמים אבל הוא מאתו ית' שנתן היצ"ר (כמאמר אשר הרעותי וגו') כמו שהיה גלות מצרים ע"י גלגל שגלגל הקב"ה עם אבותינו עד שהביאם וכו', וע"כ כתיב ואנכי נטעתיך שורק כולה זרע אמת אפילו כשהאדם נופל למטה ח"ו לתאוות בחי' שור"ק בעקמימות אעפ"כ כולה זרע אמת ויכול להשתנות ויכול לעשות מזה סגול סגולה מכל העמים וכן היה במצרים שאמר הקב"ה אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה אנכי מי שאנכי ארד וגו' ואנכי אעלך שהקב"ה עוזרו גם עלה שבחי' גם יהיה לו ג"כ עלייה (ועמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחשת בענין פי' גם זו לטובה). וזהו אמת ממצרים גאלתנו כי כולה זרע אמת כנ"ל ע"כ ממצרים גאלתנו ה' אלהינו שהגאולה שיהי' הוי' לאלהינו מבית עבדים המשועבד לתאות פדיתנו ואיך היתה הגאולה כל בכוריהם הרגת כי בעולם נק' פטר כל רחם הראשון וכן נפגש הוא השכל ראשית חכמה. וזהו כל בכוריהם הם שכליים של מצרים שכל אחד רוצה להעמיד רצונו ע"י שכלו הרגת שיפול ממדרגתו ורצונו שנק' מיתה ובכורך ישראל שכלו אלהות להתבונן גדולת א"ס ב"ה בתפלה הנק' מטה בזהר הקדוש, שיש בתפלה מטה כסא מנורה ושולחן (בזוה"ק מ"ד א' ק"ג א') רפידתו זהב גאלת שלא יהיה דרך מקרה מחמת מניעת שזוה גלות עדיין אבל תהיה הגאולה וחיירות משעבוד הפרנסה שלא יהיה דבר מונע מתפלה, כי בלא תפלה א"א להיות סור מרע, ולכן תיקנו וידוים בכל יום בתפלה שקודם התפלה כשיתבונן שפלתו שהוא במצרים ויתבונן בגדולת א"ס ב"ה יתחרט בוודאי מן הרע וכתפלה יהיה וידוי דברים ואז יהיה מנורה אחת זהב טהור שיהי' ירכה ופרחה מנורה אחת. אך העיקר שצריך להיות אחדות גמור זה עם זה שלא יביט ברעת חבירו וכו'. והיינו שידע שיש למעלה מנורה מקשה שהעליון ירד למטה והתחתון עולה למעלה שהרע יורד לפעמים למטה ונכנס באדם רע ולהיפך עשיית איזה מצוה מאדם רע לפעמים עולה למעלה ונוטל אחר, וכל אדם צריך לתלות החסרון בו והטוב שלו שמא הוא מאחר שעלה למעלה ורעת אחרים שמא הוא שלו שירד למטה ואז יהיה באמת אחד הירך עם הפרחים שכל אחד יחזיק עצמו לבחי' ירך ולחבירו בחי' פרח וחבירו להיפך ואז יכול אהרן הכהן להדליק אש בכל הו' נרות שהוא כהן גדול רב חסד שכל החסדים בו יוכל להמשיך מאהבה רבה לאהבת עולם ואז ממילא יהיה תוכו רצוף אהבה בהתגלות לבו כרשפי אש וכו'. וזהו בהעלותך את הנרות שאהרן יעלה אותם: